

Репортаж

як писати

Битва під Садовою (або при
Кьоніггреці, нім. Schlacht bei Königgrätz,
сучасний Градець-Кралоуе у Чехії) - найбільша
битва австро-пруссської війни 1866 року, що
кардинально вплинула на її перебіг, поклавши
кінець австрійському впливові у Німеччині та
забезпечивши Пруссії панування в регіоні.
Битва відбулася 3 липня 1866 року.

11 липня 1866 року в газеті The Times був опублікований репортаж британського військового журналіста, який супроводжував головнокомандуючого австрійської Північної армії Людвигу Августа Ріттера фон Бенедєка .

«**Б**ыстрее чем я успел что-либо произнести, принц Эстергази упал на землю. Лошадь под ним была убита немецкой пулей. Граф Грюнне оказался ранен, как говорится, смертельно. Английская кобыла барона Хемикштейна была тяжело ранена, много жертв было и среди солдат. Я увидел молодого принца Эстергази, шатающегося, с лицом, покрытым грязью. Он принял новую лошадь от драгуна, который сам немедленно взял себе другую и, как и все остальные, постарался укрыться на безопасных позициях. Но прежде, однако, они все же собрали солдат, которые разбежались, оказавшись захваченные атакой врасполох. Основные позиции оказались в руках врага, и испуг был на каждом лице. Но спокойнее был сам Бенедект, к которому присоединялись все, кто видел его. Он двинулся прочь, чтобы собрать какие-то резервы и вернуть утерянные позиции. Вокруг нас еще свистели пули, когда штаб уже окружал своего командира...»

11 липня 1866

р.

Штурм Геок-Тепе, російсько-туркменська війна 1881 року. Російський генерал Михайло Скобелев дуже не хотів щоб закордонні журналісти висвітлювали цей конфлікт. І він намагався не підпускати їх до місця бойових бій. Тим не менше, ірландський військовий журналіст Едмунд О'Донован зумів це зробити.

«**Н**а рассвете двадцать четвертого мы вышли на верхушку горы Марков – примерно в шести тысячах футов над текинской равниной и не дальше чем в двенадцати милях от Геок_тепе. В полевой бинокль можно было видеть очертания туркменской крепости и основные позиции осожденых, но я находился слишком далеко, чтобы различить подробности. Я сразу понял по дыму выстрелов и движению войск, что началась нешуточная атака, и с глубоким волнением ожидал ее исхода. Штурм русских проводился по направлению к южной стене укреплений, и после явно отчаянного сопротивления стало очевидно, что они добились там успеха. Толпа всадников беспорядочно высыпалась с противоположной стороны города и быстро разлилась по долине. Сразу же после этого последовала масса разношерстных беженцев: жители покидали город. Туркменская крепость пала. Хотя дисциплина и лучшее вооружение русских одержали в конечном итоге верх над дикой храбростью кочевников, борьба действительно была нешуточной.»

Едмунд О'Донован,
ірландський військовий журналіст.

I.
Обов'язкові елементи
репортажу

Динамізм

рух у просторі і часі.

ЧИ МОЖНА НАПИСАТИ
РЕПОРТАЖ З
ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ?

Можна

- Але потрібно розпочинати не з самої прес-конференції
- Дорога до прес-конференції
- Будинок, приміщення, кімната де відбудеться дійство – рух в нього, по ньому.
- Рух людей, дійових осіб, враження, опис.
- Репортаж закінчується не закінченням прес-конференції, а рухом після неї. Цікавою деталю.

Документальність

- а. Виключно факти.
- б. Жодних домислів чи творчої вигадки
- с. Відомі факти на момент написання
- д. Відсутність статистики (її не можна отримати перебуваючи там)

Емоційна насиченість

- а. Додає переконливості
- б. Свідчить, що людина там була
- с. Викликає співпереживання у читача.

Наочність

- a. Досягається ефект присутності
- b. Створення картинки місяця дії
- c. Опису людей
- d. Деталей та подробиць події

Активна репортерська роль

а. Не просто описати подію
власними очима, а й провокація
уяви читача.

Застереження

- Репортаж - це не розповідь про власну подорож, з головним героєм у ролі журналіста.
- Журналіст повинен показувати реальність не через власне “я”, а через інших людей, яких він зустрів.
- Автор репортажу гарантує своєю присутністю правдивість того, що відбувається.

Структура викладу репортажу

- Хронологічно-послідовний репортаж
- Хронологічно обернений репортаж
- Нехронологічний репортаж

1. Хронологічно-послідовний репортаж

- a. Початок, розвиток подій, кульмінація, завершення як підведення до висновків.
- i. В тому випадку, коли інтрига є в проведенні самої події з початку, а розвиток затримує увагу читача.

2. Хронологічно обернений репортаж

- a. Інтригуюча подія, що завершує певну історію і повернення до початку для пояснення «з чого все відбулося».

3. Нехронологічний репортаж

- a. Використовується для окреслення проблем, подій чи процесів.
- b. Для характеристики середовища чи окремих осіб.
- c. Інтригуюче повідомлення (проблема важлива чи перебільшена)
- d. Аргументи на підтвердження чи спростування.
 - i. Версії є чужими (преса, чутки, безпідставні звинувачення, неперевірена інформація).
 - ii. Аргументи – автора репортажу
- e. Журналіст часто виступає організатором події, дослідником та реконструктором.
- f. Все одно зберігається хронологія викладу!
 - i. Оскільки ми дізнаємося про «найважливіший момент», а не знаємо як розпочнеться чи закінчиться.

Обов'язкові елементи.

- Вибір часового відрізка події
- Вибір учасників та героїв
- Вибір та розташування фактажу з події
- Вибір та розташування ключових епізодів
- Вибір та розташування характерних деталей
- Вибір авторських вражень

Вибір головного повідомлення:

1. Особа

- а. Коли вона є головною при зміні місця і часу

2. Місце

- а. Залишається в центрі при зміні часу і дійових осіб

3. Час

- а. Повторення режиму «тут і зараз», то місця і люди стають «ілюстративним матеріалом» для опису.

II. КОМПОЗИЦІЯ РЕПОРТАЖУ

1. Ефектний вступ

а. Зачин, що привертає увагу

2. Виразний конфлікт (через чергування різних елементів тексту)

а. дія-міркування

б. опис-цитата

с. образ людини – життєва історія

д. прямий – непрямий виклад

е. короткі – довгі фрази.

3. Зріст напруги

- а. Довгі розлогі описи або діалоги руйнують структуру репортажу і обмежують динаміку.
- б. Більшу частину діалогів необхідно переказати коротко, залишаючи в устах героя лише найколеритніші чи принципово важливі фрази.

4. Об'єм.

a. Історія мінімум

- i. Короткий виклад основної події з героями, в конкретному місці чи часі

b. Історія максимум

- i. Виклад всього відомого про подію ,тему, людину.
 - 1. Після подібного матреіалу вже нема про що писати на цю тему найближчим часом.
 - 2. Суцільний текст має розбиватися внутрішніми підзаголовками.

Готуємося писати

1. Пошук довідкових матеріалів про подію (середовище, проблему, людину)
2. Налагодження контактів з людьми, вибір майбутніх героїв
3. Спостереження на місці події
4. Опитування учасників (у портретних репортажах – супровід героя)

1. Правило ланцюжка

- a. Кожна інформація цікава і кудись веде. Кожна людина, навіть якщо не стане героєм матеріалу, може вказати наступного героя, який ним стане.
- b. Цей ланцюжок інформації та людей таки завершиться потрібними людьми та фактами.

2. Правило равлика

- a. Пряма дорога до героя чи інформація інколи не є найкоротшою
- b. Необхідно зібрати додаткову інформацію чи поспілкуватися з другорядними людьми, щоб мати уявлення про тему і її розвиток

Ви готові до написання ЯКЩО:

1. Окрім приводу до написання репортажу знає і попередню історію
2. Може назвати супутні обставини - кого це стосується крім головних героїв
3. Знає аналогії та паралелі з власного досвіду, іншої місцевості, країни
4. Знає біографію головних героїв, що є в репортажі
5. Може окреслити значення теми, її проблематику та перспективу для читача, що бажано підтвердити якимось даними чи свідченнями (а не фразою – я думаю, що це буде цікаво).

ІІІ. Подача репортажу

Переповідання

(не присутній під час подій)

- a. Розповідь зі слів інших людей.
 - i. Вимога – дистанціюватися від цієї інформації. Обов'язково посилатися на джерело.
- b. Перевірка даних і фактів, щоб уникнути ефекту «одна баба сказала» чи «солдатський телефон».
- c. Звернути на увагу на людей, які розповідають, як розповідають, що саме виносять як головне для них.

Автентична розповідь

- a. Розповіді і враження безпосередньо журналіста
- b. Переважно історія в яку журналіст попав зненацька, не готуючись (гарячий репортаж).
- c. Головними тут стають враження від того, що відбувається і тут не має потреби пояснювати: з чого почалося, куди прямує, чим мало б закінчитися...
- d. Такий матеріал має поєднувати елементи самоаналізу (власна реакція) та рефлексії (роздуми про себе у даному контексті).
- e. Важливий асоціативний зв'язок з рефлексіями та інформацією.

Зображення події

a. Має логічний початок і кінець

- i. Зрозумілість сюжету і хронології.
- ii. Розкривається ціла історія за якою стежить читач (відведення озброєння: від моменту домовленості, до моменту «х» і до закінчення «у»).

b. паралельний виклад тих самих подій

- i. відступ чи наступ може подаватися очима двох різних людей – солдата і офіцера, хтось рухається, а повз когось проходять далі – **прийом «суперечливих оптик»**
- ii. особливість - всі виклади мають разом зійтися у кульмінації.

Час оповіді

1. **Теперішній і чітко відділений від подій, що розгорталися у минулому**
 - а. «В майбутньому з'ясувалося, що це не так» - не репортаж
2. **Коли час писати від першої особи**
 - а. Власна присутність у тексті має відчуватися через зображення подій, фактів, деталей, вражень і ф реакції героїв, а не через «я», «мені», мене».
3. **Словесні образи – комбінації думки та образу.**
 - а. Застарілі кліше: вугілля – «чорне золото», цукор – «біла смерть»; “духи” - душмани (сленг війни в Афганістані 70-80 рр.); “чехи” – чеченці (сленг часів), “федерали”, “федерати” - солдати РФ (сленг часів Чеченської війни 1994-98 рр).
 - б. Нове – «кіборги» (солдати, що захищали Донецький аеропорт).

Уникати

- а. Статистики**
- б. Недостатньої людяності
(журналіст не машина для
переповідання і констатації)**
- с. Вживання кліше**
- д. Технічної термінології**
- е. Зайвих слів іноземного
походження**